

УДК 811.111'276.2/.5:316.346.2(73)

Божко Я. Ю.,

аспірант,

Запорізький національний університет

bozhkoyana2013@gmail.com

ГЕНДЕРНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ СЛЕНГІЗМІВ В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАРІАНТІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація

У статті розглядаються проблеми гендерної диференціації сленгових лексичних одиниць в американському варіанті англійської мови з урахуванням функціональної сфери та соціального середовища. Наводяться найбільш поширені комунікаційні сленгові поля.

Ключові слова: сленг, гендер, диференціація, номінація.

Summary

In the article the problems of gender differentiation of slang lexical items of American English taking into account the functional sphere and social environment are considered. The most common slang fields of communication are given.

Key words: slang, gender, differentiation, nomination.

У мові прийнято виділяти ряд функцій. Але однією з найважливіших ученими-лінгвістами виділяється соціальна функція мови. Завдяки їй відбувається встановлення та підтримання соціальних відносин та відображення соціальних ролей. М. Халлідей [4] назвав цю функцію міжособистісною (interpersonal) та, розглядаючи мову в цьому аспекті, охарактеризував її як соціальну семіотику, тобто систему знаків, яка передає соціальне значення. До числа фундаментальних та зовнішньо-очевидних диференціацій у суспільстві відноситься й розподіл людей на чоловіків та жінок. І ця обставина, завдяки міжособистісній функції мови, знайшла своє відображення в її власних системних елементах. Теоретичний огляд цього питання і є метою запропонованої статті, а її об'єкт – семантичний та квантитативний аналіз гендерно-релевантних сленгізмів американського варіанту англійської мови.

З упевненістю можемо сказати, що розвиток мовознавства у наш час характеризується зростанням інтересу до гендерних досліджень та об'єднанням зусиль для формування лінгвістичної гендерології – самостійного наукового напрямку, в основі якого знаходяться гендерні аспекти мови та комунікації [1]. Категорія гендер у мовознавстві з'явилася нещодавно. Це поняття перейшло до лінгвістики з соціології та філософії мови, де воно використовувалось та й досі використовується для опису соціальної статі людини (на відміну від статі суто біологічної).

Гендер – сукупність соціальних та культурних норм, які повинні виконуватися людьми в залежності від їх біологічної статі. Гендер створюється суспільством як соціальна модель чоловіків та жінок, яка визначає їх положення та роль у суспільстві та його інститутах [3].

Хоча гендер від самого початку не є лінгвістичною категорією, аналіз структури мови дає можливість отримати інформацію про те, яку роль він відіграє у тій чи іншій культурі, які чоловічі та жіночі норми поведінки фіксуються у мові, як змінюється уявлення про гендерні норми фемінінності та маскуліності у часі. Один із напрямків гендерних досліджень є вивчення лексикону мови, його номінативної системи. Його мета заключається в описі та поясненні того, як виражається у мові наявність людей різної статі, які якості та оцінки характерні чоловікам та жінкам, в яких тематичних зонах мовної картини світу вони найбільш розповсюджені та як функціонують гендерні стереотипи [3].

Гендерна специфіка субстандарту в системі різних мов є досить актуальним та недостатньо дослідженим питанням. У зв'язку з цим значний інтерес являє собою вивчення номінацій осіб чоловічої та жіночої статі у американському слензі. У ході роботи нами був проведений аналіз 156 слів та словосполучень з англо-українського словника нової розмовної лексики та фразеології Ю. Зацного та А. Янкова [2] та 295 лексичних одиниць зі словника американського сленгу Річарда Спірса [5].

Головним завданням було виявити ті тематичні області сленгової картини світу, в яких зустрічаються номінації жінок та чоловіків. Тому необхідно було розподілити аналізовані лексичні одиниці за лексико-семантичними групами. Набір характерних ознак та кількість найменувань з певною ознакою дозволяє виявити у певній мірі ступінь значущості цих ознак у конкретному мовному колективі, а також їх віднесеність до номінацій чоловіків та жінок.

За англо-українським словником Ю. Зацного та А. Янкова сленгові номінації чоловіків можна розподілити наступним чином:

соціальний статус: alpha male – “чоловік, який займає позицію лідера”; homachista – “особа (як правило чоловічої статі), яка переконана в тому, що чоловіки у порівнянні з жінками достойніше вирішують щоденні проблеми і швидше виходять з критичних ситуацій”; spermative action – “заходи забезпечення можливостей отримання вищої освіти для чоловіків, оскільки останнім часом чоловіки відстають у цій сфері”; jetrosexual – “заможний молодик, який веде розкішне життя, багато подорожує світом для задоволення своїх бажань”;

професії: twidget – “військовослужбовець, який займається технічним обслуговуванням електронного обладнання”; turkey bacon – “охоронець”; TMRMITW (the most powerful man in the world) – “Президент США”; guybrarian – “чоловік, який працює бібліотекарем”; Fobbit – “військові, переважно інтенданти господарської служби”; firemedic – “пожежник”; civilitary – “військовий у відставці, який на даний час працює урядовим чиновником”; Ali Baba – “іракський повстанець, бойовик”; intel chief – “директор єдиного національного розвідувального управління США”;

сім'я: push present – “дорогий подарунок чоловіка дружині в знак вдячності за народжену дитину”; NASCAR dad – “працюючий одружений чоловік європейської раси”; manstress – “коханець, чоловік, який має позашлюбні стосунки з іншими жінками”; manimony – “певна грошова сума, яка виплачується чоловіку після розлучення”; helicopter dad – “батько, який надмірно переймається безпекою своїх дітей, дуже піклується про них”;

віросповідання/расова приналежність: kuf – “немусульманин, особа, яка не сповідує іслам”; jubu – “іудей, який сповідує буддизм”; wab – “мексиканець (презирлива номінація)”; timber nigger – “індіанець, корінний мешканець Америки”; picca – “чорношкірий, афроамериканець”; haji – “іракець, мусульманин”;

одяг/зовнішній вигляд: pose-off – “змагання серед чоловіків на кращий вигляд мужності”; moob – “збільшені чоловічі груди”; Mangolian haircut – “чоловіча зачіска – вибрита з боків голова з довгим “оселедцем” на потилиці”; manties – “щільно облягаючі фігуру короткі чоловічі кальсони”; Alice – “чоловік з жіночими примхами та манерами поведінки”;

статеві стосунки: gastrosexual – “чоловік, який використовує свої кулінарні здібності для справлення враження на друзів, знайомих, для приваблення жінок”; ubersexual – “чоловік з нормальною сексуальною орієнтацією, який реалізуючи повністю свою “маскуліність”, у той же час ставиться до жінок по-джентельменськи”; Lolicom (Lolita+complex) – “потяг старих чоловіків до дівчат і молодих жінок”; spinster-man – “неодружений літній чоловік”, “старий холостяк”; noofter (nancy+proofter) – “чоловік з нетрадиційною сексуальною орієнтацією”.

За цим же словником сленгові номінації жінок нами було розподілено наступним чином:

професії: chef mom – “заміжня жінка, яка працює кухарем у ресторані (раніше це була суто чоловіча професія)”; bossstress – “жінка на керівній посаді”; computer mom – “жінка, яка приділяє багато часу роботі з комп'ютером”; office wife – “жінка-секретар, діловод, яка не тільки вірно служить своєму босу, але і догоджає йому у забаганках”; MTA (model turned actress) – “жінка-модель, яка згодом стає акторкою”; lumberjill – “жінка-лісоруб”; mama-preneur (mama+entrepreneur) – “жінка, яка не працює офіційно, доглядаючи народжену дитину, але займається підприємницькою діяльністю вдома (за допомогою сучасної техніки)”;

зовнішній вигляд/одяг: burkini – “купальний костюм, який відповідає ісламському “дрес-коду”, тобто покриває все тіло, крім обличчя, рук і ніг”; Utah claw – “жіноча зачіска з характерними пучками волосся, що стирчать на лобі”; tuxeda – “смокінг для жінки”; transmale – “жінка, яка вважає себе чоловіком і бажає перетворитися на нього за допомогою хірургічного втручання”; wannarexia – “анорексія, як популярний модний рух серед молодих жінок”; pregorexia – “прагнення деяких жінок, особливо знаменитостей, “зірок”, усіма засобами не допустити

збільшення ваги свого тіла під час вагітності, завдаючи шкоди здоров'ю майбутньої дитини”; *mom job* – “пластична операція, до якої вдаються жінки після пологів, для повернення собі “довагітного вигляду””;

місце у суспільстві: *alpha girl* – “дівчина, яка займає позицію лідера”; *brass ceiling* – “дискримінаційні бар'єри, які не дають жінкам можливості досягти високих військових звань і посад”; *chick flick* – “фільм, який більше подобається жінкам ніж чоловікам”; *chick lit* – “художні твори, що написані жінками і відбивають життя молоді агресивної героїні”; *yuffer* (*young urban female + er*) – “молода, заможна, налаштована на ділову кар'єру жінка з вищою освітою”; *womenomics* (*women+economics*) – “теорія про провідну роль жінок в економіці”; *stained-glas ceiling* – “дискримінаційні бар'єри на шляху кар'єри жінки в церковній ієрархії”; *security mom* – “соціально активна заміжня жінка, яка вважає, що безпека країни є найважливішою національною проблемою”; *one-up womanship* – “прагнення жінки довести свою перевагу над іншими жінками”; *marble ceiling* – “перешкоди на шляху жінки до політичної кар'єри”; *mamisma* – “кращі риси “жіночності”, які дають можливість представникам цієї статі виступати в якості лідерів і перевершувати чоловіків”; *hooligette* – “жінка – футбольна фанатка (з притаманною хуліганською поведінкою)”; *femichista* – “жінка, яка вважає, що представники її статі поводять себе в різних ситуаціях адекватніше ніж чоловіки”; *ecosexual* – “незаміжня особа з розвинутою екологічною свідомістю і естетичним сприйняттям дійсності”; *cutting-edge mom* – “сучасна мама”, заміжня жінка, яка слідує за сучасними смаками молоді”;

сім'я: *Wag* – дружина або подруга відомого футболіста”; *veepess* (*Vice President + ess*) – “дружина віце-президента США”; *stay-at-work mom* – “жінка, яка повертається до роботи після народження дитини”; *freebirther* – “жінка, яка народжує дитину вдома, без допомоги медичного персоналу”; *alpha earner* – “член сім'ї, особливо жінка, заробіток якої складає основну частину домашнього прибутку”; *bio-mom* – “рідна (біологічна) мама прийомної дитини”; *SWMBO* (*she who must be obeyed*) – “дружина або подруга чоловіка (жартівливе позначення)”; *stagette* – “неодружена, або незаручена жінка; дівчина, яку на вечірці не супроводжує чоловік; вечірка для нареченої перед весіллям”; *soccer mom* – “заміжня, непрацююча представниця середніх класів, що займається вихованням дітей”; *multi-dad* – “мати дітей від різних чоловіків”; *motherhen* – “здійснювати постійно материнське піклування і догляд”; *mortgage mom* – “категорія жінок, які занепокоєні нестабільним фінансовим станом своєї родини”; *mommy lit* – “література для заміжніх жінок”; *flee-ancee* – “наречена, яка втікає з-під вінця перед вінчанням”; *helicopter mum* – “мати, яка надмірно переймається безпекою своїх дітей, дуже піклується про них”; *hockey mom* – “жінка, яка часто буває на хокейному полі зі своїми дітьми, спостерігаючи за їхньою грою”; *flat mommy* – “збільшена фотографія мами для заспокоєння та психологічного комфорту сім'ї”; *daughter track* – “життєвий шлях жінки, яка

змушена частково нехтувати своєю кар'єрою у зв'язку з необхідністю догляду за своїми старими батьками”;

расова приналежність: snowflake – “жінка європейського походження, біла жінка (позначення особливо популярне серед чорношкірих американців)”;

Зробивши аналіз сленгових лексичних одиниць за словником американського сленгу Річарда Спірса [5], ми можемо представити як виглядає ця гендерна класифікація за допомогою діаграми:

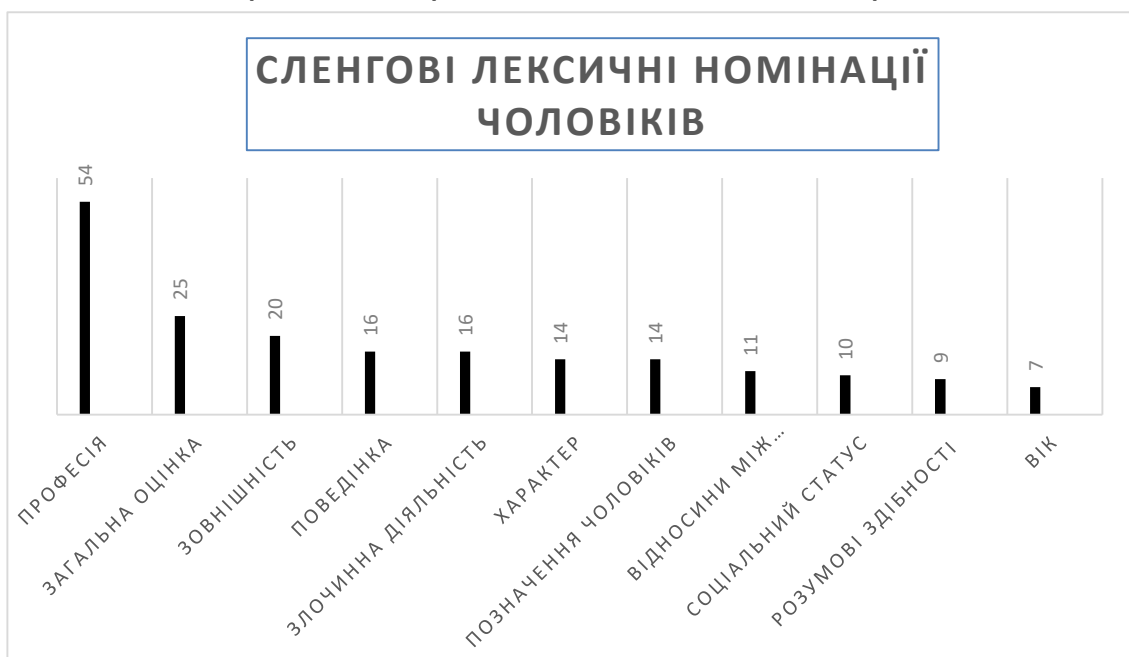

Рис. 1. Сленгові лексичні номінації чоловіків (за словником американського сленгу Річарда Спірса)

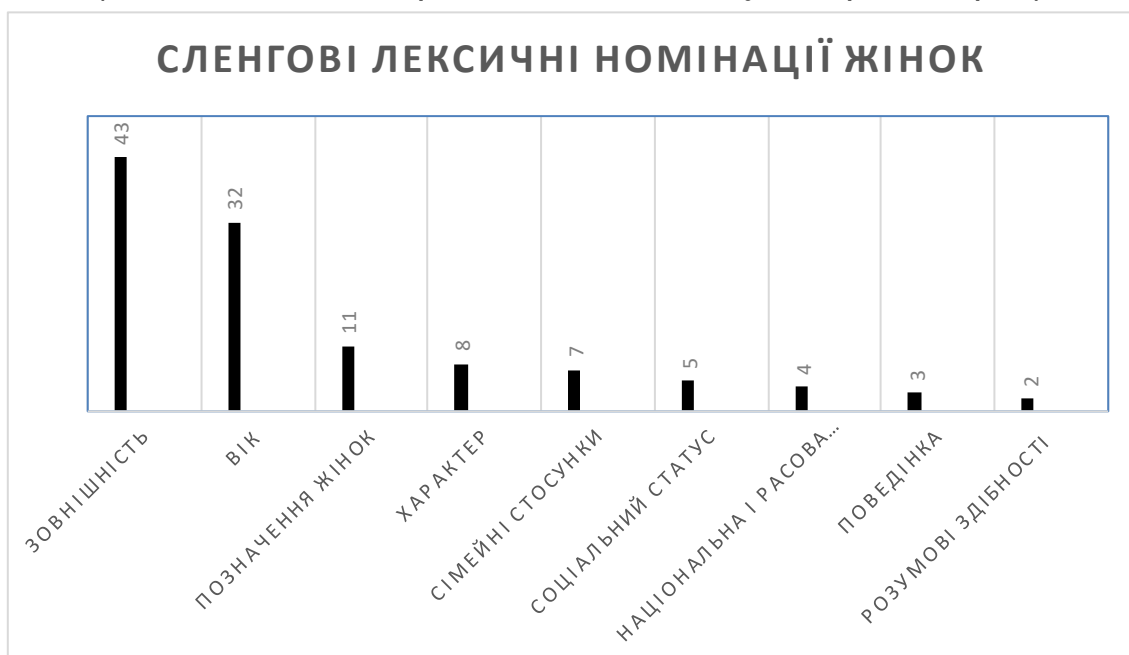

Рис. 2. Сленгові лексичні номінації жінок (за словником американського сленгу Річарда Спірса)

Таким чином, можемо зробити висновок, що в американському слензі спостерігається явна гендерна асиметрія. Вона виражена у кількісному домінуванні чоловічих номінацій. Семантика цих номінацій виражає андроцентричний підхід та суто чоловічий погляд на реальність. Гендерний аналіз сленгових одиниць ще раз підтвердив багатогранність інтерпретацій рольових відносин між чоловіками та жінками. Безумовним є той факт, що звичний стереотип чоловіка як домінанта у суспільстві певною мірою було зміщено, проте він все одно залишається на лідируючому місці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кирилина А. В. Гендерные исследования в лингвистике и теории коммуникации / А. В. Кирилина. – М. : Российская полит. энциклопедия (РОССПЭН), 2004. – 252 с.
2. Нова розмовна лексика і фразеологія : Англо-український словник / Ю. А. Зацний, А. В. Янков. – Вінниця : Нова Книга, 2010. – 224 с.
3. Словарь гендерных терминов. – М. : Информация – XXI век, 2002. – 256 с.
4. Halliday M. A. K. Language structure and language function / M. A. K. Halliday // *New horizons in linguistics* / J. Lyons (ed.). – Penguin, 1970. – P. 142–143.
5. Spears R. A. Dictionary of American Slang and Colloquial Expressions / Richard A. Spears ; [third edition]. – NTC Publishing Group, 2001. – 577 p.

Стаття надійшла до редакції 7 травня 2017 року